

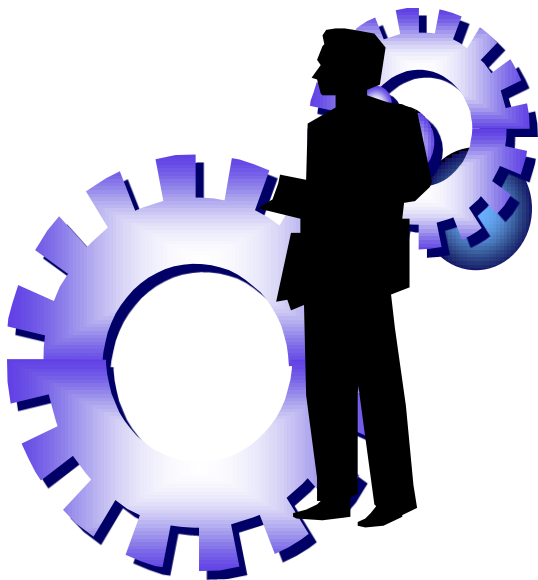
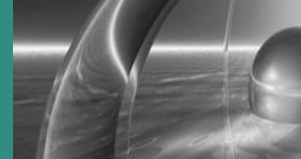

Hệ thống Kiểm soát nội bộ

Mục tiêu

- Hiểu biết về hệ thống kiểm soát nội bộ trong một tổ chức
- Đánh giá vai trò của hệ thống kiểm soát nội bộ đối với việc kiểm toán

Nội dung

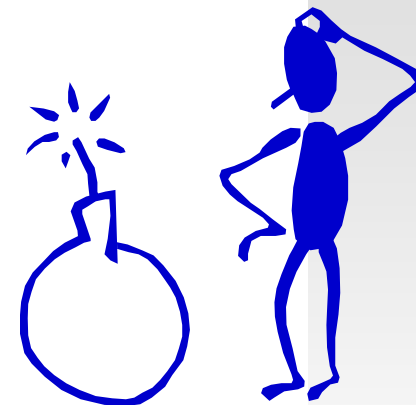

- Khái niệm
- Cơ cấu hệ thống KSNB
- Tìm hiểu và đánh giá KSNB

Kiểm soát nội bộ là gì?

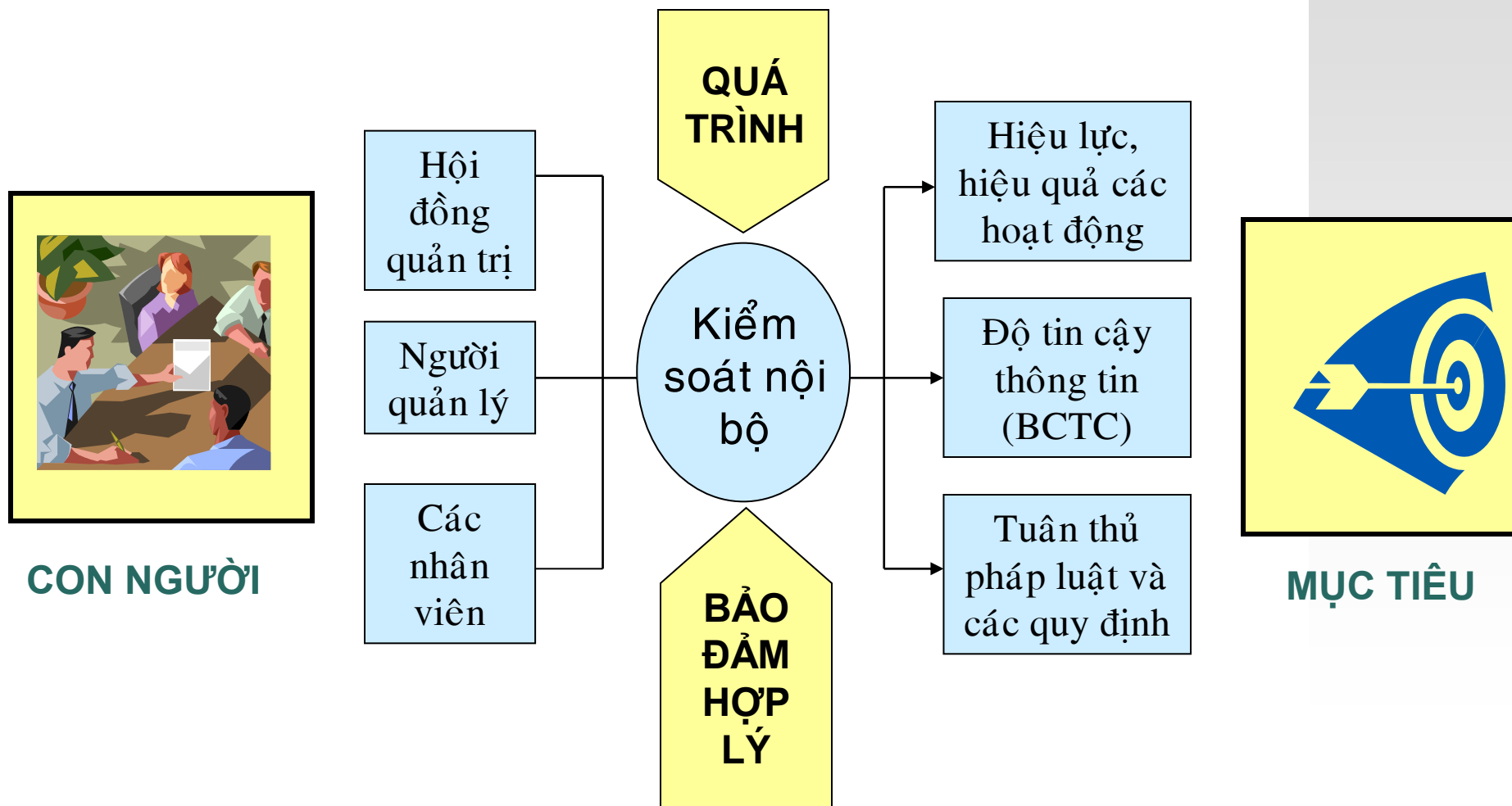
Ví dụ rủi ro của doanh nghiệp

- Làm ăn thua lỗ
- Tài sản bị tham ô
- Báo cáo tài chính không trung thực
- Báo cáo nội bộ không trung thực
- Vi phạm pháp luật
- Không tuân thủ các quy định

Rủi ro

Định nghĩa hệ thống KSNB

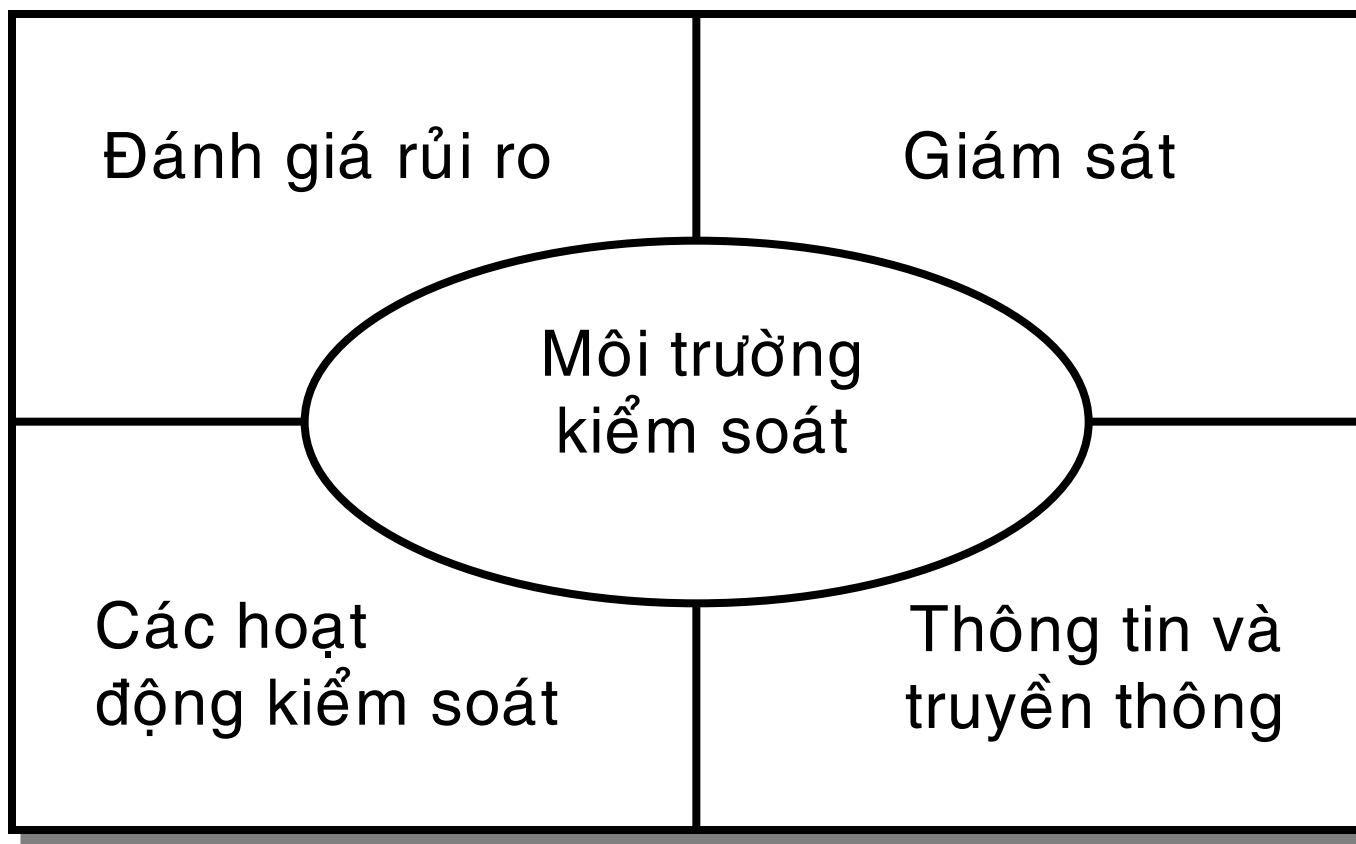
Cơ cấu kiểm soát nội bộ

(Tiếp cận theo COSO)

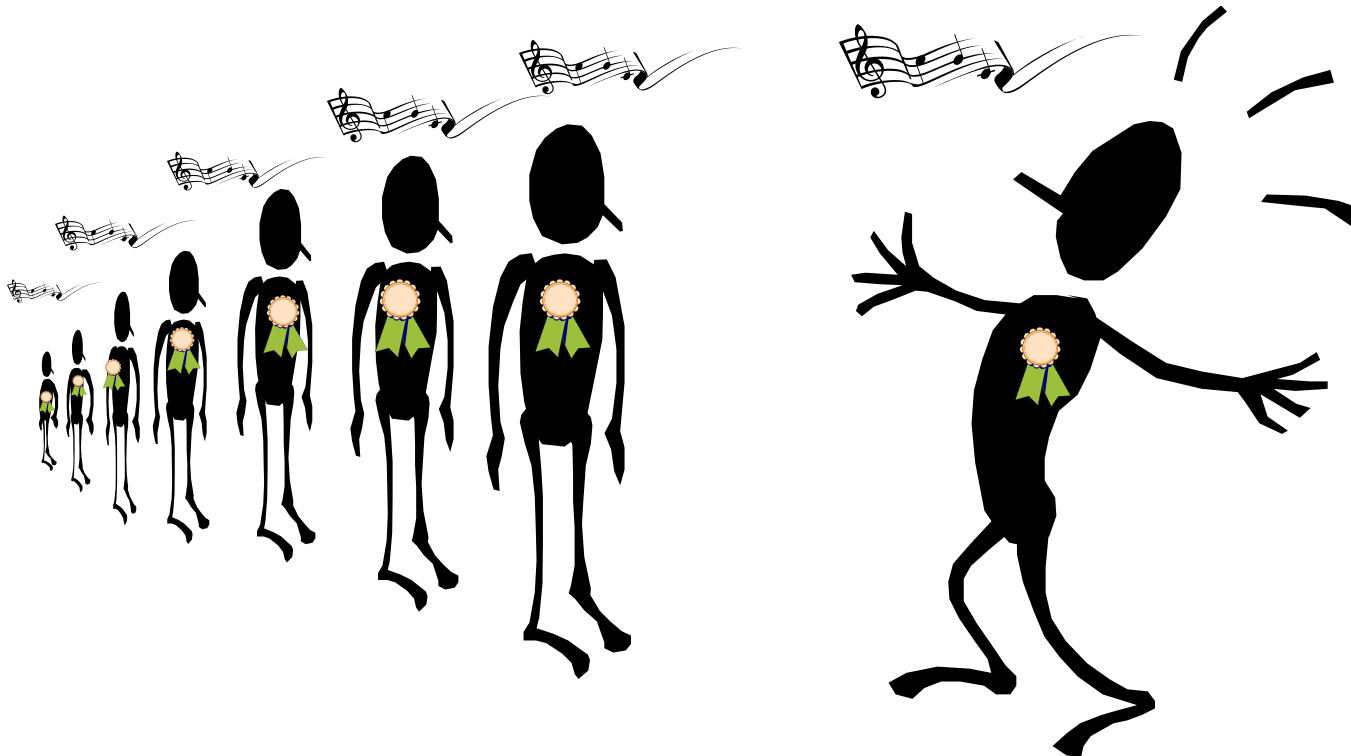
Cơ cấu kiểm soát nội bộ

(Tiếp cận theo COSO)

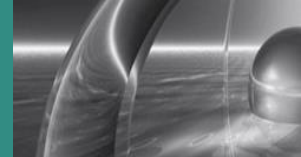

Môi trường kiểm soát

Các nhân tố tạo lập bầu không khí chung về kiểm soát trong toàn đơn vị, phản ánh các quan điểm nhận thức của nhà quản lý.

Môi trường kiểm soát

Triết lý quản lý và phong cách hoạt động

Cơ cấu tổ chức

Cách thức phân định quyền hạn và trách nhiệm

Đảm bảo về năng lực

Chính sách nhân sự

Tính chính trực và giá trị đạo đức

Hội đồng quản trị và Ủy ban kiểm toán

Đánh giá rủi ro

Nhận dạng rủi ro

Xác định mục tiêu

Thiết lập cơ chế nhận dạng rủi ro

Đánh giá rủi ro

Thiệt hại

Xác suất xảy ra

Các biện pháp đối phó với rủi ro

Tránh né rủi ro

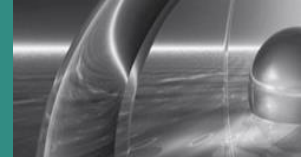
Chuyển giao rủi ro

Giảm rủi ro

Chấp nhận rủi ro

Các hoạt động kiểm soát

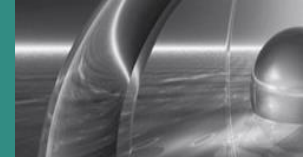

- Phân chia trách nhiệm đầy đủ
- Kiểm soát quá trình xử lý thông tin
- Bảo vệ tài sản
- Phân tích rà soát

Các hoạt động kiểm soát

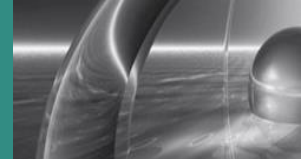

Phân chia trách nhiệm đầy đủ

- Không để một cá nhân nắm tất cả các khâu của một nghiệp vụ: xét duyệt, thực hiện, bảo quản tài sản và giữ sổ sách kế toán.
- Không cho phép kiêm nhiệm giữa một số chức năng

Các hoạt động kiểm soát

Thí dụ về kiểm nhiệm nguy hiểm

Công việc kiểm nhiệm

Thu tiền và theo dõi sổ sách kế toán về nợ phải thu

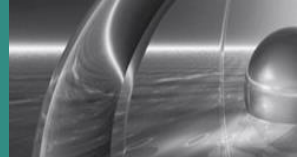
Mua nguyên vật liệu và sử dụng cho sản xuất

Rủi ro

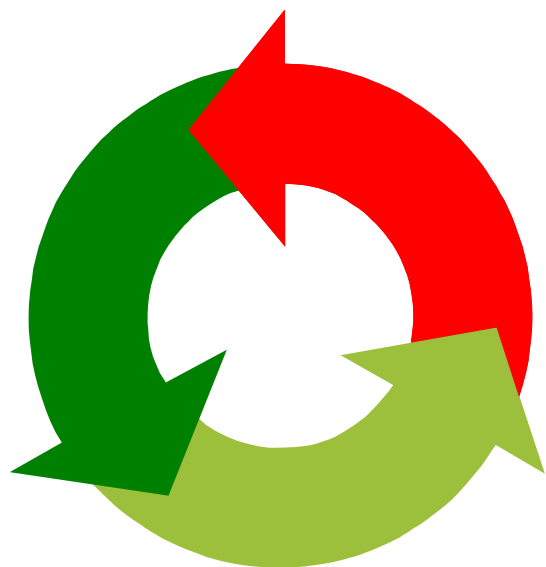
Có thể lấy tiền sau đó che dấu bằng cách ghi xóa sổ khoản nợ phải thu, hoặc bù đắp bằng khoản thu của khách hàng khác

Không mua hàng nhưng vẫn thanh toán tiền hàng

Các hoạt động kiểm soát

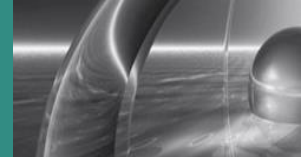

Kiểm soát quá trình xử lý thông tin và nghiệp vụ

- Ủy quyền và xét duyệt
- Kiểm soát chứng từ và sổ sách
- Kiểm tra độc lập

Các hoạt động kiểm soát

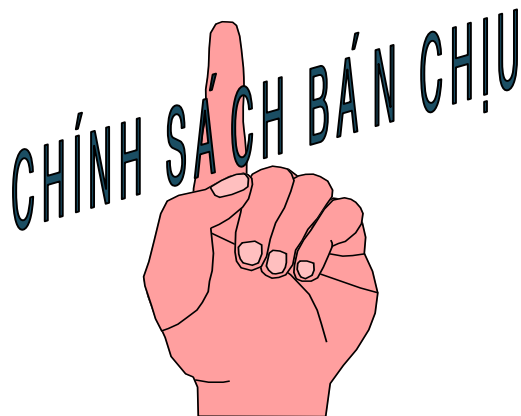

Ủy quyền và xét duyệt

- Ủy quyền bằng chính sách
Đưa ra chính sách chung bao gồm các điều kiện cho phép thực hiện nghiệp vụ.
- Xét duyệt cụ thể
Xét duyệt từng trường hợp cụ thể, không có chính sách chung.

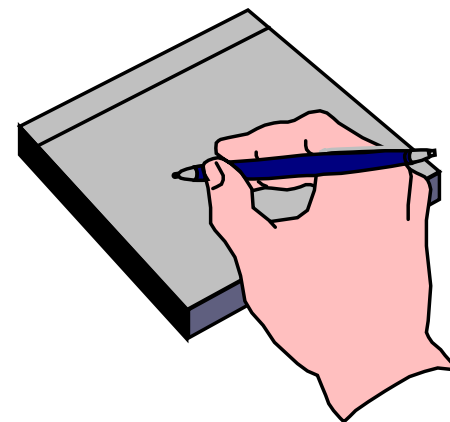
Các hoạt động kiểm soát

ỦY QUYỀN BẰNG CHÍNH SÁCH

Phòng kinh doanh được quyền xét duyệt bán chịu theo chính sách với:

- Các hoá đơn dưới 10 triệu đồng
- Các đại lý có mức dư nợ dưới 100 triệu đồng

XÉT DUYỆT CỤ THỂ

Phó Tổng giám đốc xét duyệt từng trường hợp cụ thể :

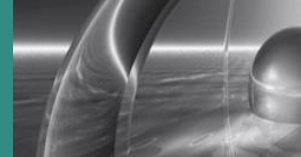
- Các hoá đơn bán chịu trên 10 triệu
- Các đại lý đã có dư nợ vượt mức 100 triệu

Các hoạt động kiểm soát

Kiểm soát chứng từ, sổ sách

- **Kiểm soát chứng từ**
 - Đánh số trước, liên tục
 - Biểu mẫu chứng từ đầy đủ
 - Kiểm soát chứng từ chưa sử dụng
 - Lưu chuyển chứng từ
 - Tham chiếu và dấu vết kiểm toán
 - Bảo quản lưu trữ
- **Kiểm soát sổ sách**
 - Thiết kế, Ghi chép, Bảo quản lưu trữ

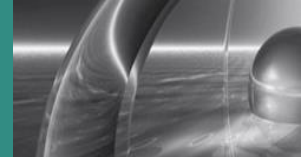
Các hoạt động kiểm soát

Đánh số trước, liên tục

- ✓ Là cơ sở ghi chép sổ sách và đối chiếu
- ✓ Bảo đảm việc ghi chép đầy đủ
- ✓ Thuận tiện cho truy cập chứng từ
- ✓ Hạn chế các hành vi gian lận và che giấu gian lận

Các hoạt động kiểm soát

Biểu mẫu chứng từ

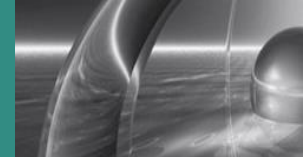
- ✓ Phải thiết kế để cung cấp đủ thông tin cho thực hiện nghiệp vụ và ghi chép kế toán
- ✓ Chỉ bao gồm thông tin thích hợp
- ✓ Lưu ý tính kiểm soát chứng từ
- ✓ Biểu mẫu phải được xét duyệt
- ✓ Phải rà soát biểu mẫu định kỳ
- ✓ Là cơ sở ghi chép sổ sách và đối chiếu

Các hoạt động kiểm soát

Chứng từ chưa sử dụng

- ✓ Rủi ro bị lạm dụng đối với tất cả chứng từ:
 - Giấy giới thiệu
 - Các séc, phiếu chi, phiếu xuất...
 - Các giấy tờ có tiêu đề công ty
- ✓ Phương pháp kiểm soát
 - Đánh số trước, liên tục
 - Kiểm soát số lượng phát hành
 - Bảo quản cẩn thận

Các hoạt động kiểm soát

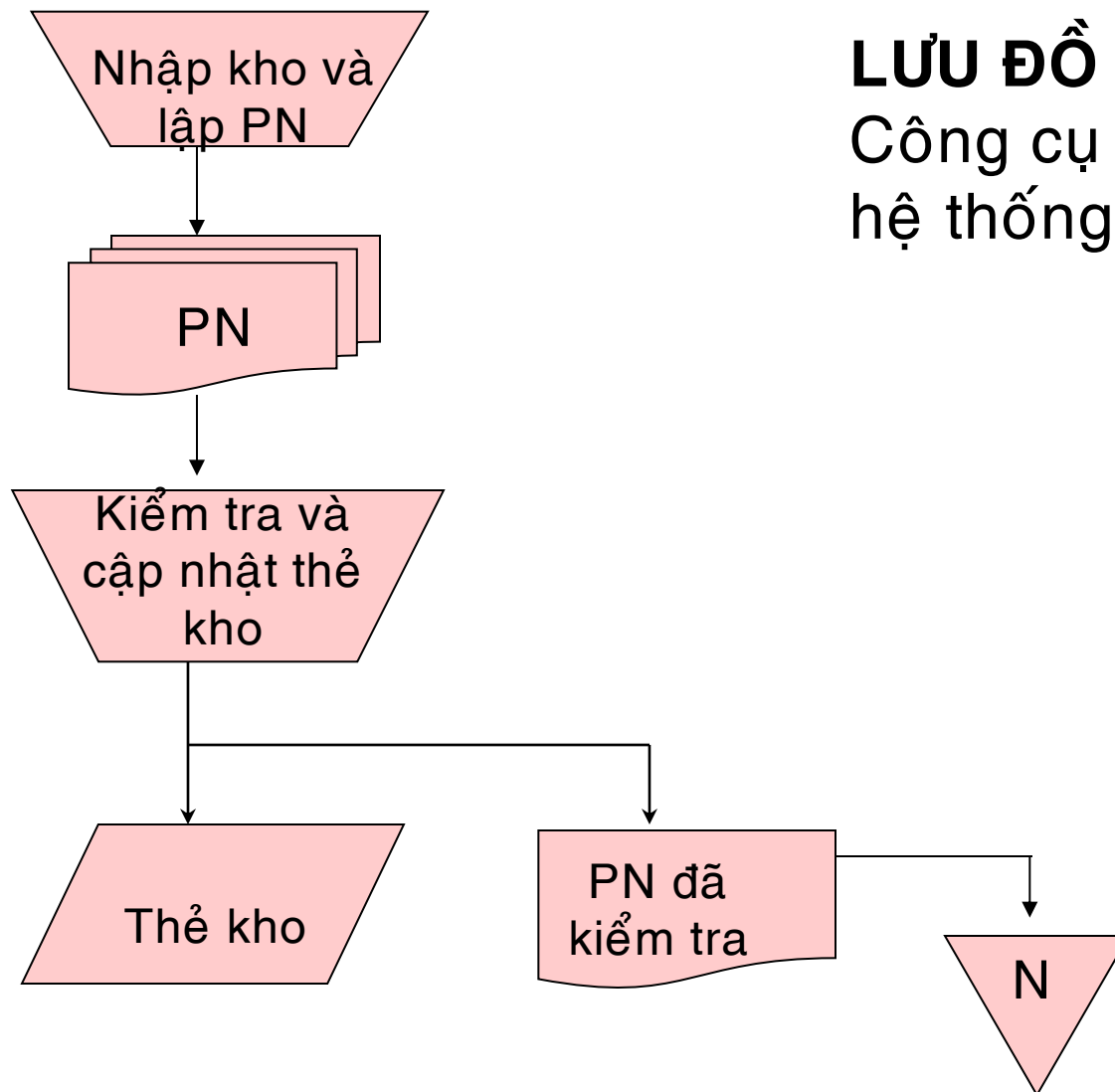
Lưu chuyển chứng từ

- ✓ Bao gồm quá trình lập và lưu chuyển qua các bộ phận :
 - Thực hiện sự xét duyệt
 - Thực hiện sự kiểm soát
 - Là cơ sở ghi sổ
- ✓ Cần xây dựng một quy trình chuẩn
- ✓ Mô tả bằng lưu đồ

Lưu đồ

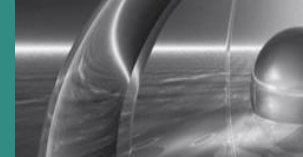
Ví dụ

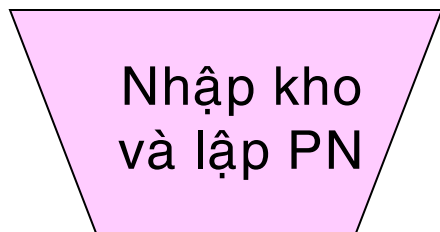
LƯU ĐỒ
Công cụ mô tả
hệ thống

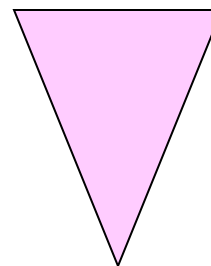
Lưu đồ

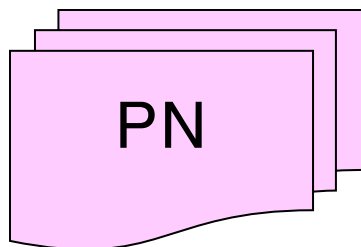
Các kí hiệu

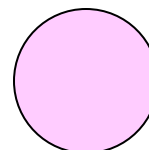
Thực hiện một
công việc (thủ
công)

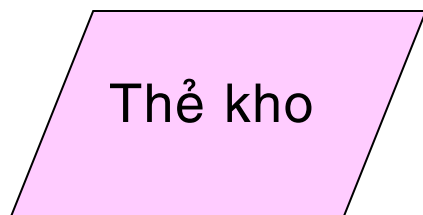
Lưu chứng
từ

Chứng từ

Điểm nối

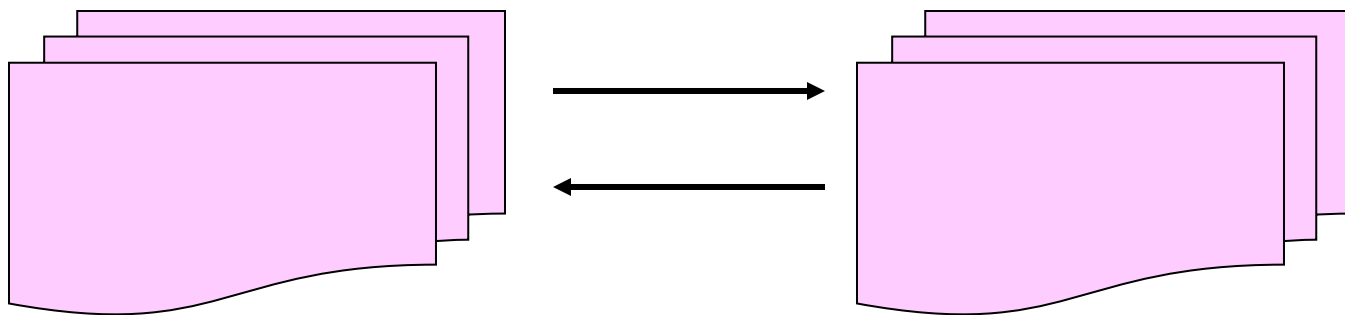
Đầu vào hay
đầu ra của
thông tin

Luồng lưu
chuyển

Tham chiếu

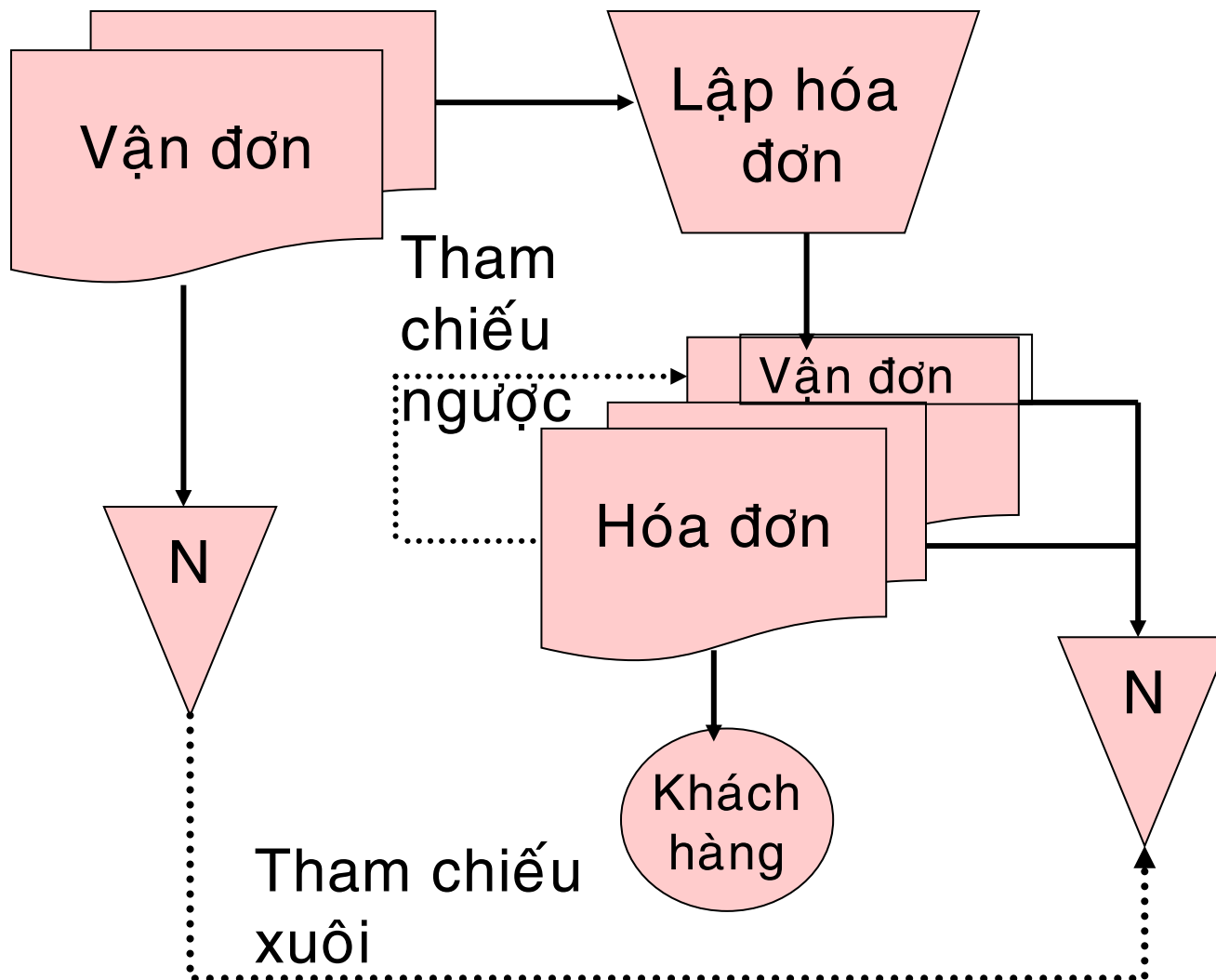
- Cho phép liên kết các chứng từ với nhau/với sổ sách.
- Gắn với một thủ tục kiểm soát
- Tham chiếu ngược/tham chiếu xuôi

Lưu đồ

Tham chiếu

Các hoạt động kiểm soát

Dấu vết kiểm toán

- ✓ Dấu vết lưu lại của 1 thủ tục kiểm soát để phục vụ cho kiểm tra sau này
 - Chữ ký xét duyệt
 - Dấu “đã kiểm soát”, “đã chi”...
 - Chứng từ lưu
 - Cuống phiếu

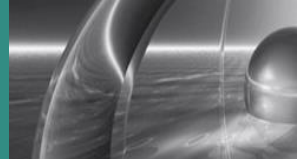
Các hoạt động kiểm soát

Lưu trữ chứng từ

- ✓ Thuận lợi cho việc truy cập
 - Thời điểm chuyển vào lưu trữ
 - Hồ sơ thường trực
- ✓ Tuân thủ pháp luật
 - Thời gian lưu trữ
 - Xử lý chứng từ hư hỏng
 - Xử lý chứng từ hết thời hạn lưu trữ

Các hoạt động kiểm soát

Kiểm tra độc lập

Người kiểm tra không phải là người thực hiện nghiệp vụ để nâng cao tính khách quan

- **Tiền kiểm**

Kiểm tra trước khi nghiệp vụ diễn ra

- **Hậu kiểm**

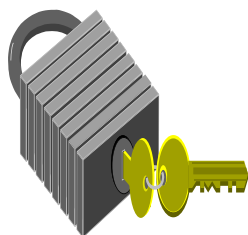
Kiểm tra sau khi nghiệp vụ xảy ra

Các hoạt động kiểm soát

Bảo vệ tài sản

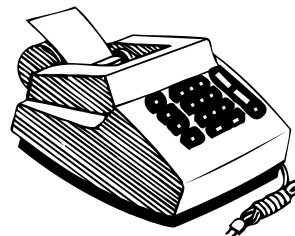
HẠN CHẾ TIẾP CẬN TÀI SẢN

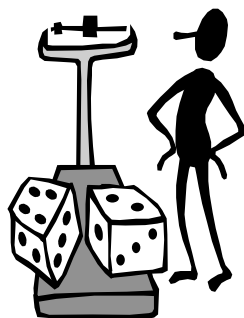
Tổ chức kho
tàng, bảo vệ

Quy định các
thủ tục

SỬ DỤNG THIẾT BỊ

Máy tính tiền, POS
Camera...

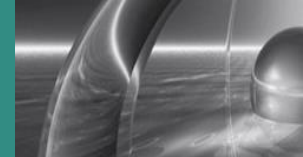
KIỂM KÊ TÀI SẢN

Phát hiện mất mát, hư hỏng

Nâng cao trách nhiệm thủ kho

Các hoạt động kiểm soát

Phân tích rà soát_ví dụ

BÁO CÁO GIÁ THÀNH SP X THÁNG 9.20x1

Khoản mục	Giá thành kế hoạch	Giá thành thực tế
1. Chi phí NVL TT	100	121 ✓
2. Chi phí NC TT	40	42
3. Chi phí SXC	40	37
Cộng	180	200

*Chi phí tăng 21% !!!
Cô Thủy, giải thích?*

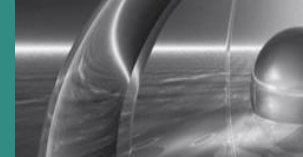
LƯỢNG?

- Sử dụng vượt định mức--
-> Quy định thưởng, phạt
- Máy móc hư hỏng -->
Sửa chữa kịp thời
- Ghi chép sai --> Điều
chỉnh kịp thời

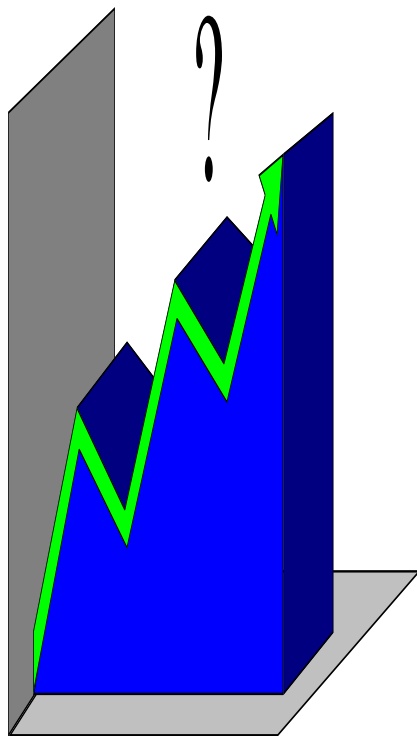
GIÁ?

- Mua giá cao --> Xem xét
chính sách mua hàng
- Giá thực sự tăng --> Xem
xét lại giá bán
- Áp dụng phương pháp
tính giá sai --> Điều
chỉnh kịp thời

Các hoạt động kiểm soát

Phân tích rà soát

Mục đích

Phát hiện các biến động bất thường, xác định nguyên nhân, xử lý kịp thời

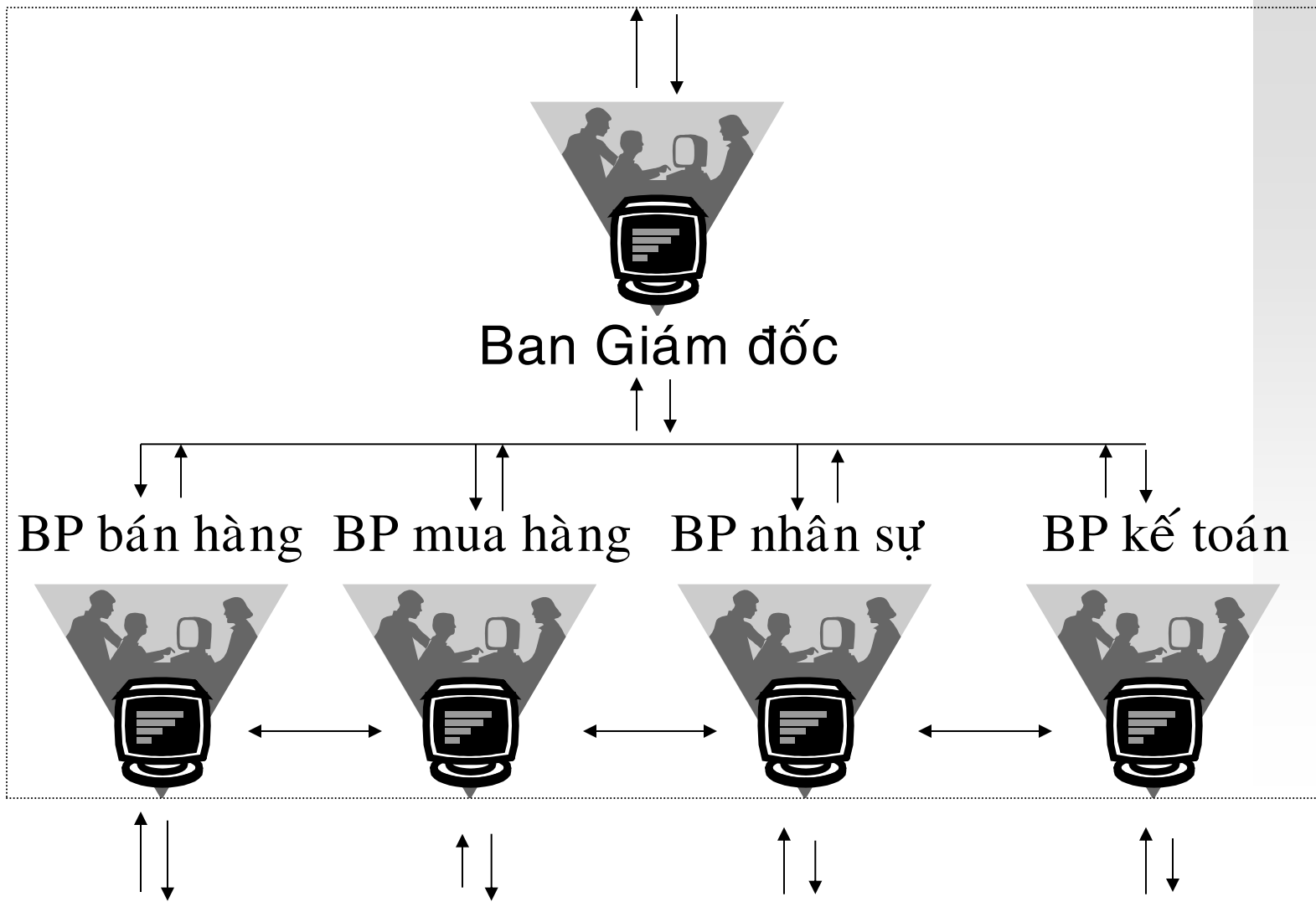
Phương pháp

Đối chiếu định kỳ tổng hợp và chi tiết, thực tế và kế hoạch, kỳ này và kỳ trước, sử dụng các chỉ số

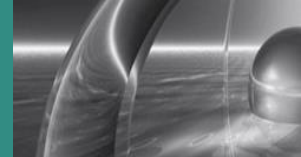
Bản chất

Kiểm soát bằng ngoại lệ

Thông tin và truyền thông

Thông tin và truyền thông

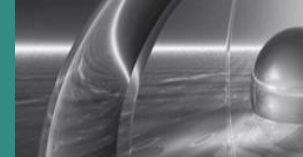

- Thông tin
 - Có cơ chế thu thập thông tin cần thiết từ bên ngoài và bên trong, chuyển đến người quản lý bằng các báo cáo thích hợp.
 - Bảo đảm thông tin được cung cấp đúng chỗ, đủ chi tiết, trình bày thích hợp và kịp thời.
 - rà soát và phát triển hệ thống thông tin trên cơ sở một chiến lược dài hạn.
 - Sự hậu thuẫn mạnh mẽ của người quản lý đối với việc phát triển hệ thống thông tin.

Thông tin và truyền thông

- Truyền thông
 - Duy trì sự truyền thông hữu hiệu về trách nhiệm và nghĩa vụ của mỗi thành viên
 - Thiết lập các kênh thông tin ghi nhận các hạn chế hay yếu kém trong các hoạt động.
 - Xem xét và chấp nhận những kiến nghị của nhân viên trong việc cải tiến hoạt động
 - Bảo đảm truyền thông giữa các bộ phận
 - Mở rộng truyền thông với bên ngoài.
 - Phổ biến cho các đối tác về các tiêu chuẩn đạo đức của đơn vị.
 - Theo dõi phản hồi thông tin

Thông tin và truyền thông

Hệ thống kế toán

Một phân hệ trong hệ thống thông tin

Yêu cầu

Có thật

Đánh giá

Đầy đủ

Tổng hợp

Đúng kỳ

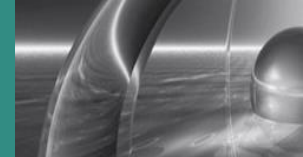
Trình bày và công bố

Công cụ

Hệ thống tài khoản

Sơ đồ hạch toán

Giám sát

Thường xuyên và định kỳ giám sát và kiểm tra các hoạt động để đánh giá chất lượng của hệ thống KSNB để có các điều chỉnh, cải tiến thích hợp:

- Giám sát thường xuyên
- Các chương trình đánh giá
- Kiểm toán nội bộ

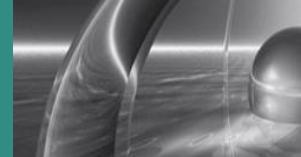

Hạn chế tiềm tàng của HTKSNB

- ✓ Quan hệ lợi ích - chi phí
- ✓ Sự thông đồng
- ✓ Gian lận quản lý
- ✓ Những tình huống ngoài dự kiến
- ✓ Vấn đề con người

Tìm hiểu và đánh giá KSNB

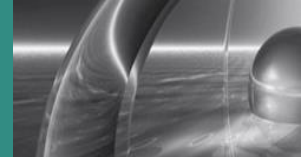

Mục đích

- Hiểu biết về kiểm soát nội bộ để lập kế hoạch kiểm toán
- Xác định rủi ro kiểm soát, từ đó xác định phạm vi thực hiện các thủ tục kiểm toán

Tìm hiểu và đánh giá KSNB

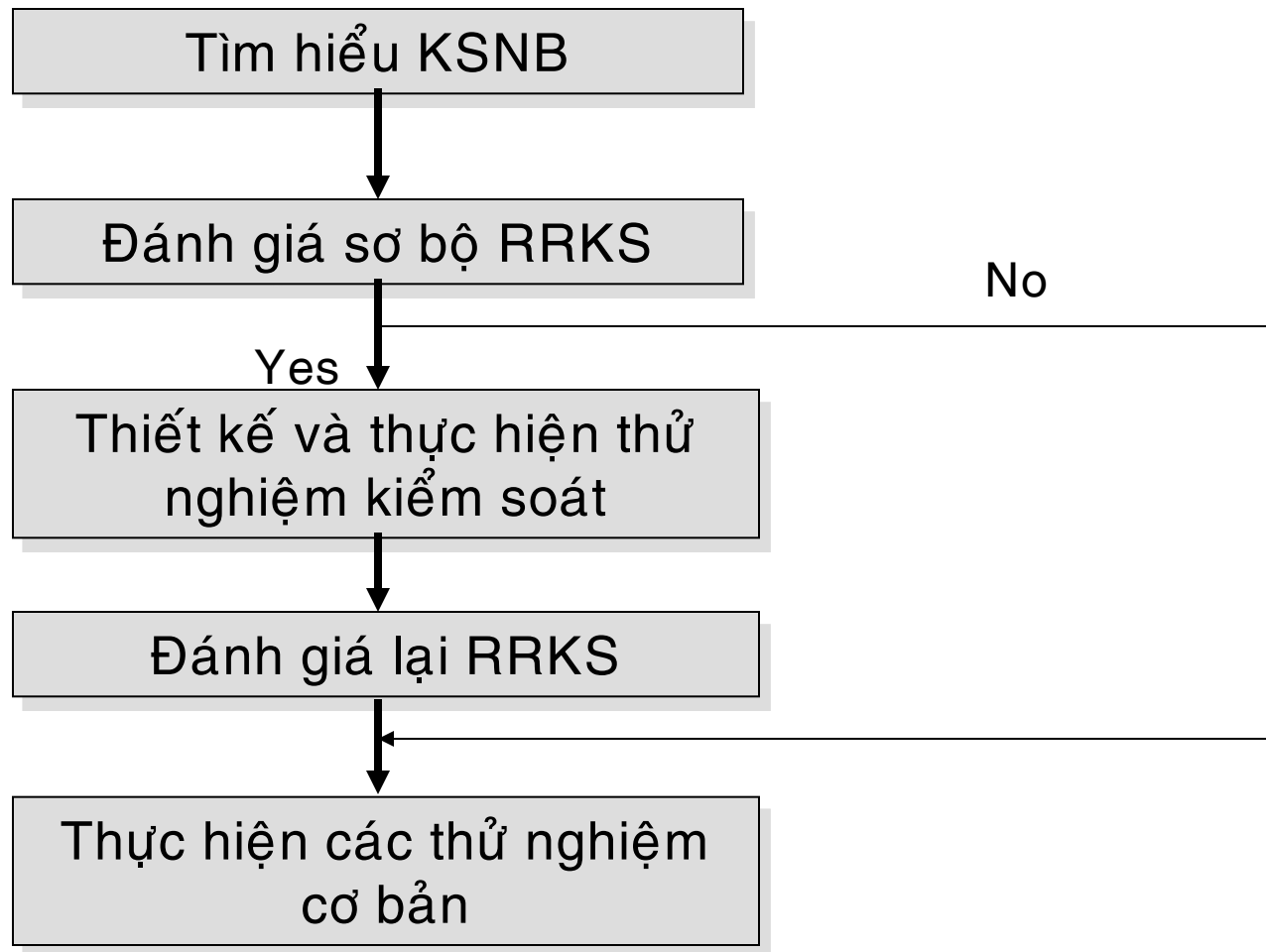

Trình tự xem xét HTKSNB của kiểm toán viên:

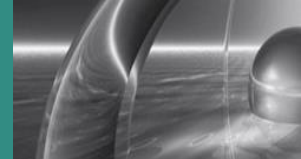
1. Tìm hiểu KSNB (đủ để lập kế hoạch kiểm toán)
2. Đánh giá ban đầu rủi ro kiểm soát
3. Thiết kế & thực hiện các thử nghiệm kiểm soát
4. Đánh giá lại rủi ro kiểm soát

Tìm hiểu và đánh giá KSNB

Tìm hiểu và đánh giá KSNB

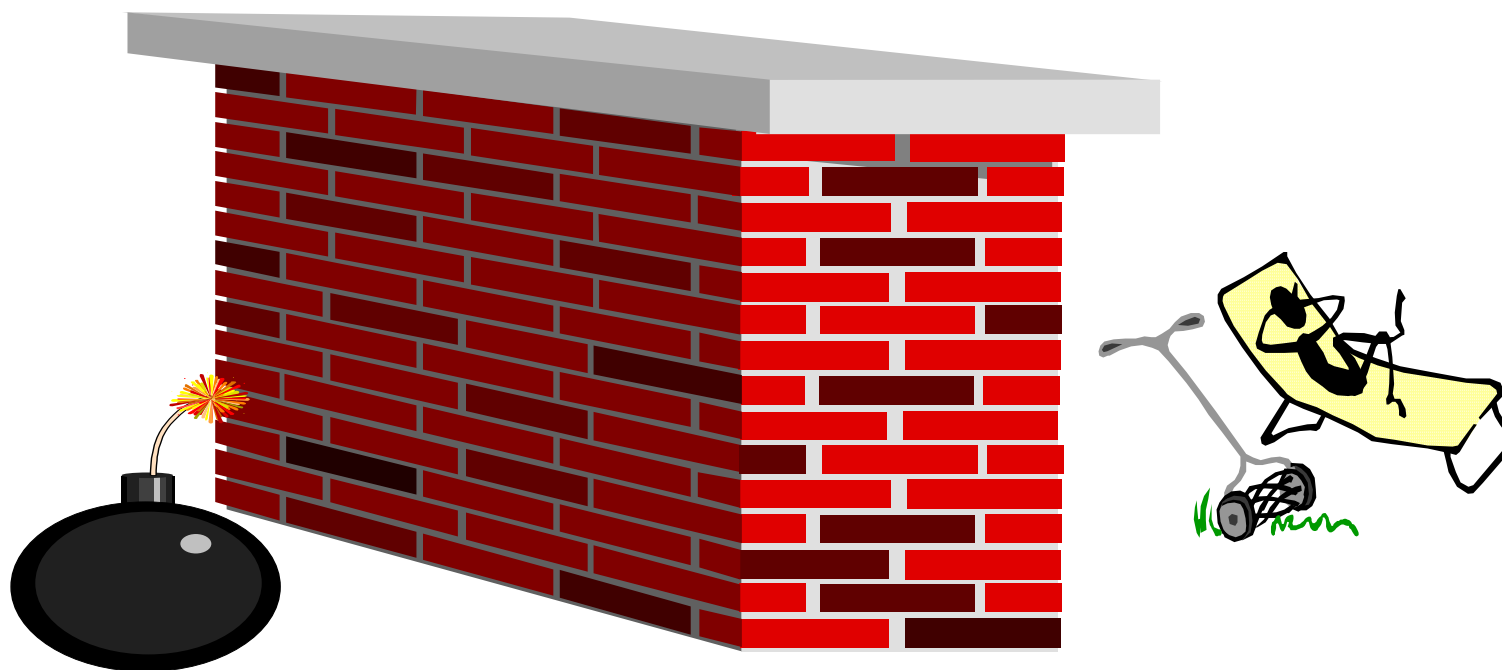
Tìm hiểu KSNB

- **Nội dung tìm hiểu**
 - Các bộ phận của kiểm soát nội bộ
 - Kiểm soát chung và các chu trình
- **Phương pháp tìm hiểu**
 - Thu thập và nghiên cứu tài liệu
 - Quan sát và Phỏng vấn
- **Công cụ tìm hiểu**
 - Bảng câu hỏi về kiểm soát nội bộ
 - Bảng tường thuật
 - Lưu đồ
 - Phép thử Walk-through

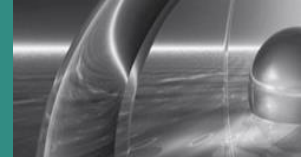

Tìm hiểu và đánh giá KSNB

Đánh giá rủi ro kiểm soát

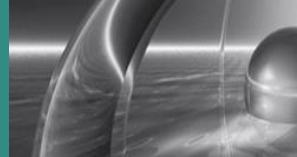

Tìm hiểu và đánh giá KSNB

Trích bảng đánh giá RRKS chu trình mua hàng

Mục tiêu/ Sai sót có thể xảy ra?	Thủ tục KS hiện có	Người thực hiện	Nhận xét
Tất cả các nghiệp vụ đều được ghi chép			
Hoá đơn đã nhận nhưng không được ghi chép.	Điều tra các HĐ không có Phiếu nhập	Bà Xuân	Hữu hiệu
Hàng đã nhận nhưng không được ghi chép	Đối chiếu giữa sổ kho và sổ nợ phải trả	Bà Xuân, cô Thủy	Không hữu hiệu (không lưu hồ sơ)
Các nghiệp vụ ghi chép thì thực sự phát sinh			
Các nghiệp vụ mua hàng không có thực	Đối chiếu HĐ với PR,PO trước khi ghi chép	Bà Xuân	Hữu hiệu

Thiết kế các thử nghiệm kiểm soát

- MỤC TIÊU

Các thử nghiệm trên các thủ tục kiểm soát để chứng minh rằng kiểm soát nội bộ thì hữu hiệu thật sự.

- ĐIỀU KIỆN ÁP DỤNG

Đánh giá ban đầu về rủi ro kiểm soát là thấp hoặc trung bình
Tính hiệu quả của thử nghiệm kiểm soát

- PHƯƠNG PHÁP

- Quan sát
- Phỏng vấn
- Kiểm tra chứng từ
- Thực hiện lại thủ tục kiểm soát

Thực hiện thử nghiệm kiểm soát

Mức độ tin cậy dự kiến vào thủ tục kiểm soát	Mức độ sai lệch có thể bỏ qua
Cao	2% - 5%
Trung bình	6% - 12%
Thấp	13% - 20%
Không đáng tin cậy	Không kiểm tra